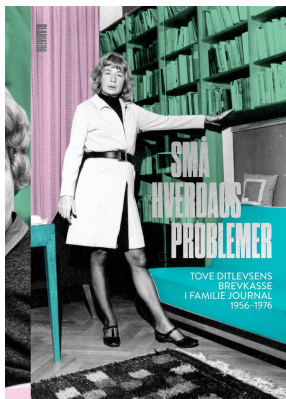

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)

Nyhedsbrev:

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

☺

 Opret en profil for at se, hvad dine venner synes godt om.

Stop fodsvamp

Det lyder altid
som i
idé, men
løsning

Af [Maria Krogh Jensen](#) | 2. januar 2019

Tak for den moderne velfærdsstat – Tove Ditlevsen SMÅ HVERDAGSPROBLEMER

Set med et moderne menneskes øjne var de fleste af de problemer, som Tove Ditlevsen tog stilling til i brevkassen ‘Små hverdagsproblemer’, langt fra små.

'Kære "Usikker"!

Det ved man, når hjertet slår dobbelt så hurtigt som normalt ved synet af den elskede, ved lyden af hans stemme, hans skridt; ja, selv ved tanken om ham. Man ved det, når alle andre mennesker mister interessen for en, og den eneste følelse, man kan præstere for dem, er medlidenhed, fordi de ikke kender den vidunderlige. Når man køber kjoler, man ikke har råd til, render til frisør to gange om ugen for at bevare det fald og den duft i håret, han elsker – og finder hver minut man ikke tilbringer i hans selskab, ulideligt at komme igennem, så elsker man, og der er ingen tvivl i det angrebne hjerte.' – Citat fra bogen

Det er ikke et fåtal af hverdagsproblemer, danskerne har rodet med mellem 1956 og 1976, finder jeg hurtigt ud af, da jeg modtager SMÅ HVERDAGSPROBLEMER med posten. Næsten tre kilo vejer bogen, og de 928 tætskrevne sider er ikke for svagtseende! Tove Ditlevsen bestyrede brevkassen 'Små hverdagsproblemer' i landets dengang største ugeblad 'Familie Journal', og udgivelsen SMÅ HVERDAGSPROBLEMER indeholder samtlige 4000 spørgsmål og svar, der blev bragt fra 1956, da Tove Ditlevsen blev ansat, til 1976, da hun begik selvmord.

Flere af de, der skriver ind til brevkassen, pointerer, at de gerne vil have Tove Ditlevsens syn på deres problem. 'Inger' skriver eksempelvis: 'Jeg skriver til Dem, fordi jeg er besat af en uro i mit sind. De er kvinde som jeg og er klog på menneskene, det er jeg ikke og da slet ikke på mig selv.' Det er tydeligt, at alle de 'almindelige' mennesker, der skrev til brevkassen i høj grad respekterede Tove Ditlevsens livserfaring og svar. Hun var måske en kendt mediepersonlighed i sin samtid, men Tove Ditlevsen var også en stemme af folket, der havde stået ansigt til ansigt med livets hårde sider, og som havde bitter erfaring med både fattigdom, sårbarhed, ægteskab, moderskab og misbrug.

Hendes hårde liv gav hende både en rå og en sårbar side, der ikke bare ses i hendes litterære værker, men også i brevkassesvarene, som her, da hun svarer "Driver dug", der spørger, om det er en god ide at sende sin datter på et opdragelseshjem: 'Det er da vist heldigt for Deres datter, hvis hun kommer bort fra et hjem, hvor forældrenes indstilling er den, at de kunne have det så godt, hvis hun var væk... Når pigen opfører sig noget uregelmæssigt, er De ikke uden skyld i det.' Selvom Tove Ditlevsen ofte er meget direkte i sine svar, kan hun også give svar, der er enormt omsorgsfulde. Da en ung kone på 24 år, der bor i en lille et-værelses husvildebarak og har to børn og en tredje på vej, skriver til Tove Ditlevsen, at hun er syg og fortvivlet, og at hendes mand slår hende, drikker alle pengene op og stifter gæld, reagerer Tove Ditlevsen meget omsorgsfuldt: 'Det er bestemt ikke morsomt at stå alene med tre børn, men det er endnu værre at være knyttet til et menneske, der i så fald vil synke dybere og dybere og drage både Dem og børnene med sig i faldet. Jeg har oprigtigt ondt af Dem, og De er velkommen til at skrive til mig igen.'

Tove Ditlevsen kan altså både være direkte og hård, men også blød og omsorgsfuld. Det spænd giver svarene diversitet og gør, at man som læser altid er spændt på hvilket 'lune', Tove Ditlevsen befinder sig i.

Når man ser på et spørgsmål, som det den unge 24-årige kone sender ind til brevkassen, går det hurtigt op for en, at det ikke er 'små' hverdagsproblemer, som bogen hovedsageligt rummer. Der er tværtimod ofte tale om store, sørgelige og skæbnesvangre problemer, der får en læser af i dag til at synke en ekstra gang. En synkebevægelse, der bliver ekstra svær, når det ikke er spørgsmålene, der chokerer, men i stedet Tove Ditlevsens svar.

'Den unormale' skriver i 1966 til Tove Ditlevsen, at han er en mand på 22 år, og at han er sikker på, at han er tiltrukket af mænd. Han har prøvet at være sammen med piger, men han føler kun tilfredsstillelse i selskab med mænd. Han er ulykkelig, føler sig unormal og har nærmest trukket sig fra verden. Tove Ditlevsen svarer:

'Kære Den unormale.

Som regel er homoseksualitet følgen af en neurose, en skæv personlighedsudvikling på det seksuelle område. Man kan vælge at acceptere sin særegenhed, eller man kan søge den afhjulpel ved psykiatrisk bistand... Prøv at henvende Dem på Mentalhygiejnisk Rådgivningsklinik.'

Som moderne læser har man virkelig ondt af denne stakkels mand, der skal leve i et samfund, hvor selv en progressiv og socialbevidst karakter som Tove Ditlevsen, der næsten altid tager den svages og utilpassedes parti, henviser ham til 'mentalhygiejnisk Rådgivningsklinik.'

Værre bliver det, da Tove Ditlevsen modtager et spørgsmål fra P.E., en 34-årig kone, der nu er gift for 2. gang med en 35-årig mand. En dag, da konen har været i byen med sine sønner og handle ind, er hendes datter fra det tidligere ægteskab løbet væk hjemmefra. Da datteren endelig dukker op, fortæller hun, at hendes stedfar har forsøgt at voldtage hende, men at hun vristede sig løs og løb væk. Manden tilstår og er ked af det og lover, at det ikke skal ske igen. Moren skriver til Tove Ditlevsen, at hun elsker sin mand og nu ikke ved, om hun skal kontakte politiet. Tove Ditlevsen svarer:

'Kære P.E.

Jeg kan ikke se, hvem det skulle gavne, at De melder Deres mand til politiet, men det er jo unægtelig en meget kedelig affære. Det er dog ikke ualmindeligt, at stedfædre bliver fristet over evne, når de bor under tag med sådan en teenagepige...'

Den smag, man sider med i munden, når man har læst dette svar, er så bitter, at man mindst skal drikke en hel balje vand, for at få det væk. Og for hver eneste side man vender i SMÅ HVERDAGSPROBLEMER, bliver man gladere og gladere for det moderne samfund og den velfærdsstat, som vi langsomt har bygget op i landet siden 1950'erne. Svar, som dem 'P.E.' og 'Den unormale' fik i 1960'erne ville være fuldstændig utænkelige i en brevkasse i dag, og derfor er SMÅ HVERDAGSPROBLEMER også et historisk dokument og en spændende rejse i dansk kulturhistorie.

SMÅ HVERDAGSPROBLEMER er et mastodontisk værk og ikke en bog, man lige læser over hverken en weekend eller en uge (eller nærmest en måned). Til gengæld er den genial at tage frem indimellem og læse et par spørgsmål og svar i. Bogen bliver ved og ved med at overraske, og man både morer sig og fælder en tåre, imens man samtidig bliver klogere på det hverdagsliv, som vores forældre og bedsteforældre navigerede i. Og selvom situationerne sjældent ligner dem vi står i i dag, så handler det om kærlighed, ægteskab, familie og børn, og på den måde har mennesket ikke ændret sig en tøddel, og gør det nok heller ikke lige foreløbig.

- Forfatter: Tove Ditlevsen
- Titel: SMÅ HVERDAGSPROBLEMER - TOVE DITLEVSENS BREVKASSE I FAMILIE JOURNAL 1956-1976
- Redigeret af: Jakob Sandvad & Ida Edel Salling-Jensen
- Forord af: Josefine Klougart
- Sider: 928
- Pris: 399,-
- Forlag: Gladiator
- ISBN: 978-87-93128-93-4

Køb hos Plusbog.dk

Tidligere udgivelser

- PIGESIND. DIGTE (1939)
- BARNDOMMENS GADE (1943)
- ANSIGTERNE (1968)
- GIFT (1971)

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Kønsdebat](#), [Kulturhistorie](#), [Samfund](#),

- [At filosofere er at lære at dø – Simon Critchley DE DØDE FILOSOFERS BOG](#) · 16-09-2018
- [10 principper for en killjoy – Sara Ahmed KILLJOY-MANIFEST](#) · 31-08-2018
- [En impressionistisk antiophobningsguide – VIDE VERDEN: LISSABON](#) · 22-09-2016
- [Mysteriet Kina – László Krasznahorkai DESTRUCTION AND SORROW BENEATH THE HEAVENS](#) · 30-03-2016
- [I Danmark er jeg født – Anna Sandberg EN GRÆNSEGÆNGER MELLEM OPLYSNING OG ROMANTIK, JENS BAGGESENS TYSKE FORFATTERSKAB](#) · 26-06-2015

Læs også

- [Sminket og usminket – Tove Ditlevsen JEG VILLE VÆRE DIGTER OG JEG VILLE VÆRE ENKE](#) · 27-03-2015
- [Skrupsulten skrivning – Olga Ravn JEG ÆDER MIG SELV SOM LYNG](#) · 09-01-2013
- [Ja! – Tove Ditlevsen GIFT](#) · 16-07-2012
- [Den egensindige – Per Øhrgaard HANS MAGNUS ENZENSBERGER](#) · 24-02-2010
- [Rapport fra grænselandet – LETTRE INTERNATIONALE #19 – AFTER THE FALL](#) · 22-12-2009